

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1891. Första Kammaren. N:o 37.

Söndagen den 10 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Anmälades och bordlades

bevillningsutskottets memorial:

n:o 23, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å utskottets betänkande n:o 14, i hvad det rörer Kongl. Maj:ts proposition n:o 35 om ändring i kongl. förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; och

n:o 24, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å utskottets betänkande n:o 15 rörande Kongl. Maj:ts proposition n:o 36 om upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af fräseegendommar och lotshemman;

bankoutskottets memorial n:o 14, angående instruktion för nästa Riksdags bankoutskott; samt

Riksdagens särskilda utskotts för behandling af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ny sjölag m. m. memorial n:o 2, angående aflöning åt utskottets tjänstemän och vaktbetjening.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran konstitutionsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial och utlåtanden n:is 12—14.

Vid föredragning af bankoutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 13, med förslag till omröstningsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets i utlåtande n:o 12 gjorda hemställan om höjande af det till extra arbeten m. m. vid riksbankens hufvudkontor anvisade anslag, godkändes den föreslagna voteringspropositionen.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets nästlidne dag bordlagda utlåtande n:o 48.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 8 och 9 i denna månad bordlagda memorial n:o 68, med förslag till voteringspropositioner i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om pensioner åt t. f. presidenten C. F. Wærn, kammarskrifvarne G. A. Lindberg och M. Lund samt föreståndaren för landtbruksinstitutet vid Ultuna F. G. Norström och föreståndaren för institutets agrikulturkemiska försöksanstalt m. m. H. A. von Post, godkändes de föreslagna voteringspropositionerna.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande sammansatta stats- och lagutskottets den 8 och 9 innevarande maj bordlagda memorial n:o 9, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om vissa punkter i utskottets utlåtande (n:o 4) angående särskilda rörande folkskolelärarepersonalens aflöningsförhållanden väckta motioner.

1 punkten.

Herr Törneblad: Jag ärnar icke framställa något yrkande, utan har endast begärt ordet för att angifva de motiv, hvilka föranledt mig att instämma i det slut, hvartill utskottet kommit.

Jag har nemligen ansett, att, ehuru strängt taget, och om man håller sig mycket noga till formen, gemensam votering skulle ega rum angående mom. d), dock, sakligt betraktadt, detta mom. står i så nära sammanhang med mom. b), hvarom, enligt min åsigt, sådan votering icke på några vilkor kan förekomma, att oaktadt den formella sidan af frågan det ur *saklig* synpunkt vore orimligt att anställa gemensam votering om mom. d).

Efter härmed slutad öfverläggning lades den nu föredragna punkten till handlingarna.

2 punkten.

Lades till handlingarna.

Ledighet från riksdagsgörömålen beviljades herr *af Burén* under åtta dagar från och med morgondagen.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle på föredragningslistan till nästa sammanträde uppföras näst före de ärenden, som denna dag bordlagts andra gången.

Kammaren åtskildes kl. 2.45 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Måndagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollen för den 4 i denna månad.

Herr talmannen tillkännagaf, att grefve *Lagerbjelke* och friherre *von Kræmer* anmält sig vara af opasslighet hindrade att närvara vid dagens sammanträde.

Upplästes och inlemnades ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Ledamoten af Riksdagens Första Kammare, härads höfdingen herr *Gustaf Berg* lider af katarrh i luftstrupe och i lungor. På grund här af bör han tills vidare afhålla sig från deltagande i kammarens öfverläggningar. Intygas på heder och samvete.

Stockholm den 10 maj 1891.

Ivar Svensson,
öfverläkare, m. dr.

Anstäldes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 68, punkten 1 a, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att tillförordnade presidenten i kommerskollegium Carl Fredrik Wærn förklarar berättigad att, då han ur statens tjänst afgår, varda å allmänna indragningsstaten uppförd till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension af 5,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken entledigande varder honom beviljadt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts framställning om uppförande å allmänna indragningsstaten af pension åt tillförordnade presidenten i kommerskollegium Carl Fredrik Wærn icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 76;

Nej — 47.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 296, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 53 ja och 166 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 129 ja och 213 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattat i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anstäldes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 68, punkten 1 b, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att kammarskrifvaren hos kommerskollegium, tillförordnade kamreraren Gustaf Anders Lindberg förklaras berättigad att från och med år 1892 å allmänna indragningsstaten åtnjuta, jemte den pension han efter afskedstagandet kan ega från civilstatens pensionsinrättning uppbära, fyllnadspension till belopp af 2,200 kronor om året, dock att, derest han framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppet för honom skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aföningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning på det sätt bifallits, att kammarskrifvaren hos kommerskollegium, tillförordnade kamreraren Gustaf Anders Lindberg berättigats att, jemte den pension han efter afskedstagandet må ega att från civilstatens pensionsinrättning uppbära, från och med år 1892 under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta fyllnadspension till belopp af

1,700 kronor om året, dock att, derest Lindberg framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppet för honom skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 86;

Nej — 38.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsänt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 297, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 57 ja och 160 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 143 ja och 198 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 68, punkten 1 c, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att kammarskrifvaren hos kommerskollegium, tillförordnade kammarförvanden Magnus Lund förklaras berättigad att från och med år 1892 å allmänna indragningsstaten åtnjuta, jemte den pension han efter afskedstagandet kan ega från civilstatens pensionsinrättning uppbära, fyllnadspension till belopp af 1,600 kronor om året, dock att, derest han framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppet för honom skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning på det sätt bifallits, att kammarskrifvaren hos kommerskollegium, tillförordnade kammarförvanden Magnus Lund berättigats, att, jemte den pension han efter afskedstagandet kan ega att från civilstatens pensionsinrättning uppbära, från och med år 1892 under sin återstående lifs-

tid å allmänna indragningsstaten åtnjuta fyllnadspension till belopp af 1,000 kronor om året, dock att, derest Lund framdeles skulle erhålla anställning å rikets stat, pensionsbeloppet för honom skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 30.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsänt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 298, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 56 ja och 159 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 148 ja och 189 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anstäldes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 68, punkten 2 a, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, åt föreståndaren för Ultuna landbruksinstitut Fabian Gustaf Norström å allmänna indragningsstaten uppföres en årlig pension till belopp af 4,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sin befattning erhåller entledigande. röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts framställning på det sätt bifallits, att Riksdagen beslutit att åt föreståndaren för Ultuna landbruksinstitut Fabian Gustaf Norström å allmänna indragningsstaten uppföra en årlig pension till belopp af 2,700 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sin befattning erhåller entledigande.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 76;

Nej — 42;

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 299, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 49 ja och 164 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 125 ja och 206 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anstäldes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 68, punkten 2 b, föreslagna och af båda kamrarne godkända roteringsproposition:

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, åt föreståndaren för den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna landbruksinstitut, läraren i agrikulturkemi och geologi vid institutet Hampus Adolph von Post skall å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension till belopp af 3,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sina befattningar erhåller entledigande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts framställning på det sätt bifallits, att Riksdagen beslutit att åt föreståndaren för agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna landbruksinstitut, läraren i agrikulturkemi och geologi derstädes Hampus Adolph von Post å allmänna indragningsstaten uppföra en årlig pension till belopp af 2,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från sina befattningar erhåller entledigande.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 106;

Nej — 18;

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt tfl Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 300, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 70 ja och 145 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 176 ja och 163 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af bankoutskottet i dess memorial n:o 13 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i enlighet med bankoutskottets af Första Kammaren gillade förslag, vill, att det i staten för riksbankens hufvudkontor omförmälda anslag »till extra arbeten, semestervikariat och fitpenningar till ordinarie och extra ordinarie tjänstemän» bestämmes till 30,000 kronor och att nämnda belopp ställes till fullmäktiges förfogande från och med innevarande års början, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att det i staten för riksbankens hufvudkontor omförmälda anslag till extra arbeten, semestervikariat och fitpenningar till ordinarie och extra ordinarie tjänstemän skall bibehållas vid nuvarande belopp eller 24,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 88;

Nej — 27;

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 301, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 77 ja och 128 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 165 ja och 155 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets nedan nämnda, under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 23, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å utskottets betänkande n:o 14, i hvad det rörer Kongl. Maj:ts proposition n:o 35 om ändring i kongl förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; och

n:o 24, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å utskottets betänkande n:o 15 rörande Kongl. Maj:ts proposition n:o 36 om upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman.

Vid föredragning af bankoutskottets sistlidne dag bordlagda memorial n:o 14, angående instruktion för nästa riksdags bankoutskott, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

Vid föredragning af Riksdagens särskilda utskotts för behandling af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ny sjölag m. m. under gårdagen bordlagda memorial n:o 2, angående afkoning åt utskottets tjänstemän och vaktbetjening, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

Anmäld anledning till anmärkning mot statsråd.

Föredrogs å nyo konstitutionsutskottets den 9 och 10 i denna månad bordlagda memorial n:o 12, angående anmäld anledning till anmärkning mot statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet.

Herr Casparsson: Då utskottet icke funnit anledning upptaga den till detsamma remitterade anmälan, skall jag ej heller här upptaga tiden med densamma. Men det är vid konstitutionsutskottets betänkande fogad en reservation från tre ledamöter af Andra Kammaren, hvilken reservation jag ber att med några ord få beröra.

Reservanterna beklaga till en början, att den myndighet, till hvilken befallningen utgått, ställt sig densamma till efterrättelse, men anföra såsom förmildrande omständigheter dels »okunnighet» om grundlagens innehåll, dels en »förblandning af lydndspligten mot lag med undfallenhet för öfverordnades order eller önsknigar». Men reservanten utsträcker denna sin anklagelse för svag undfallenhet till en hel samhällsklass; han förmåler nemligen om: »en bland militärer ty värr ej ovanlig förblandning af lydndspligten mot lag med und-

fallenhet mot öfverordnades order eller önskningsar». Herr talman, jag anser det sanneeligen vara på tiden, att vi, det svenska folkets representanter icke längre med vårt stillatigande synas godkänna, att anklagelser utslungas mot den ena samhällsklassen efter den andra tillhörande det folk, hvars representanter vi äro. Det är för mig i allmänhet motbjudande att uppträda mot en frånvarande, äfven om denne sjelf icke anser det otillständigt att uttala anklagelser mot dem, som icke kunna försvara sig. Jag skall därför inskränka mig till att »beklaga», att en dylik anklagelse, om ock endast reservationsvis, intagits i konstitutionsutskottets memorial; och då äfven jag är benägen att söka utfinna »förmildrande omständigheter», vill jag härleda en sådan ur rent patologiska grunder. Men denna förmildrande omständighet i afseende å reservanten kan jag ty värr icke utsträcka till de två ledamöter, som instämt i reservationen. De äro för mig personligen obekanta, men af förteckningen öfver kammarledamöterna finner jag, att de tillhöra den aktade klass, åt hvilken man uppdragit ungdomens handledning och uppfostran till vett och bildning. Jag tillåter mig då uttala den önskan och förhoppning, att ett fortsatt deltagande i det politiska lifvet äfven skall fullkomna deras politiska uppfostran derhän, att de skola finna det icke vara tillständigt för dem, som sjelfva tillhöra en aktad samhällsklass, att i ett offentligt aktstycke instämma i obevisade anklagelser mot en annan lika aktad samhällsklass, och att ett dylikt tillvägagående icke är lämpadt att befrämja hvarken det sanna vettet eller den sanna bildningen.

Anmäld anledning till anmärkning mot statsråd.
(Forts.)

Herr Borg: Utan att inlåta mig på motiveringen hvarken af utskottets betänkande ej heller af reservationen beder jag att för min del få reservera mig mot det slut hvartill utskottet kommit.

Efter härmed slutad öfverläggning lades nu förevarande memorial till handlingarna.

Vid förnyad föredragning af konstitutionsutskottets den 9 och 10 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 13, i anledning af väckt motion med förslag till ändrad lydelse af § 13 riksdagsordningen, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande konstitutionsutskottets den 9 och 10 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 14, i anledning af väckta motioner med förslag till ändrad lydelse af §§ 71, 72 och 73 riksdagsordningen.

*Ifrågasatt
ändring i be-
stämmelserna
om val af
statsrevisorer
m. m.*

1 punkten.

Herr Sandberg: Konstitutionsutskottet har funnit för godt att afstyrka min motion om ändrad lydelse af riksdagsordningens stadganden angående val af revisorer och deras suppleanter samt såsom skäl härför hufvudsakligen anført, att »enligt utskottets förmenande de af Riksdagen, jemlikt § 72 riksdagsordningen, utsedde revisorer icke äro för få, för att kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra den dem enligt grundlagen och särskilda instruktioner åliggande granskning.»

I detta hänseende har emellertid 1886 års revision afgifvit följande yttrande, hvilket jag anhåller att få uppläsa: »revisorerna, som för fullgörandet af det dem åliggande granskningsarbete, under förevarande revisionsförrättning i likhet med hvad under senare åren egt rum, fördelat sig på tre afdelningar, hvardera afdelningen bestående af fyra ledamöter, nemligen två bland de af Första Kammaren utsedde revisorerne och två bland de af Andra Kammaren valda, hafva, i afseende på ärendenas fördelning emellan de olika afdelningarna, vidtagit den förändring i hvad som i detta hänseende hittills iakttagits, att den förberedande granskningen af samtliga statsverkets räkenskaper öfverlemnats åt den första och den andra af dessa afdelningar, under det att tredje afdelningen erhållit uppdrag att i första hand granska riksbankens och riksgäldskontorets styrelse och förvaltning under revisionsåret: Då den tredje afdelningen, som vid föregående revisionsförrättningar, förutom banko- och riksgäldswerkens räkenskaper, till granskning fått emottaga en viss del af redogörelserna angående statsverket, nu ansetts böra uteslutande egna sitt arbete åt den förberedande granskningen af räkenskaperna för Riksdagens verk, har detta skett på den grund, att denna afdelning icke synt under den korta tid, inom hvilken revisionsförrättningen bör vara avslutad, kunna fullständigt granska sistnämnda räkenskaper, derest dess tid skulle tagas i anspråk äfven för andra förberedande granskningsarbeten. Men att äfven under den nu vidtagna förändrade anordningen den tid, som af Riksdagens revisorer kan egnas åt bedömandet af ifrågavarande penningeverks styrelse och förvaltning, är allt för knäppt tillmätt, för att kunna medgifva en tillräckligt omfattande och genomgående granskning, torde framgå, bland annat, deraf, att medan riksbankens förvaltning i dess helhet, på sätt är nämndt, underkastas särskild revision af fyra personer, hvilka under de två månader, revisionsförrättningen pågår, derjemte skola ej allenast egna en förberedande granskning åt riksgäldskontorets förvaltning utan äfven behandla de af statsrevisorernas öfriga afdelningar framställda förslag i anledning af granskningen af statsverkets förvaltning, så äro ett lika antal revisorer tillsatta för en förberedande granskning af hvar och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna, hvilka sistnämnde revisorer ega att för revisionsarbetet använda, hvad angår afdelningskontoret i Göteborg, en månad,

hvad angår afdelningskontoret i Malmö, tre veckor och vid hvar af de öfriga afdelningskontoren två veckor.

Den vid innevarande revisionsförrättning gjorda fördelning af ärendena har emellertid haft den olägenhet, att allt för många räkenskaper hopats på hvardera af de två afdelningar, hvilka haft till uppdrag att förberedande granska statsverkets styrelse och förvaltning. Oafsedt den fortgående tillökningen i verksamheten inom Riksdagens verk, hafva genom den utveckling, som oafbrutet egt rum inom administrationens olika grenar, och genom bildandet af nya institutioner räkenskapernas omfång och antal alltjemt tilltagit och hafva nu nått en sådan vidlyftighet, att ej ens den ytligaste granskning kan egnas dem alla; hvarvid revisorerne erdast velat eminra om den under senare årtionden tillväxande jernvägsförvaltningen, hvilken också under flere år ansågs kräfvä en särskild förberedande revision.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hafva revisorerne funnit sig böra ifrågasätta, huruvida icke den ändring i nu gällande bestämmelser angående revisionen af stats-, banko- och riksgäldsverken borde vidtagas, att två delegationer af revisorer årligen af Riksdagen utsåges, den ena, med samma antal medlemmar som Riksdagens nuvarande revisorer, för granskning af statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning, och den andra, med något mindre antal ledamöter, för granskning af riksbankens och riksgäldskontorets förvaltning.

Revisorerne, som föreställa sig, att en sådan ändring skulle vara till gagn för det allmänna, hafva tillika velat framhålla önskvärdheten deraf, att förslag till de för ifrågavarande ändamål nödvändiga grundlagsändringar måtte redan vid nästkommande års riksmöte väckas.»

Den erfarenhet, som här uttalats, är, att med de arbetskrafter, som nu finnas, och den tid, som nu är tillmätt åt revisionen, det är absolut omöjligt att åt räkenskaperna för riksbankens hufvudkontor egna en sådan granskning, som eger rum vid riksbankens afdelningskontor och andra banker. Den tid är säkerligen långt aflägsen, då en verklig revision af riksbankens hufvudkontors förvaltning och räkenskaper skett eller ens kunnat ske genom de af Riksdagen utsedda revisorerne. Naturligtvis kan man tänka sig en annan ändring, än den jag föreslagit, som också skulle, åtminstone bättre än den nuvarande anordningen, leda till målet, såsom att statsrevisorernes antal ökades med fyra eller sex, så att det kunde bildas en ny afdelning inom statsrevisionen, hvilken skulle uteslutande egna sig åt granskningen af riksbankens styrelse och förvaltning. Då emellertid Riksdagen nu är så nära sitt slut, kan det icke falla mig in att framställa något yrkande. Jag hoppas att frågan icke är död, utan skall upptagas vid kommande riksdagar.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, biföll kammaren utskottets i punkten gjorda hemställan.

*Ifrågasatt
ändring i be-
stämmelserna
om val af
statsrevisorer
m. m.
(Forts.)*

*Förslag om
ändrade be-
stämmelser
rör. val af
fullmäktige i
riksbanken
och riksgälds-
kontoret.*

2 punkten.

Herr Sandberg: Tacksam för den välvilliga behandling min motion rönt i konstitutionsutskottet, ämnar jag icke framställa något yrkande, vare sig på återremiss eller ändring af det af utskottet framställda förslaget. Jag ber dock att få anmärka en sak. Jag vill icke trötta kammaren med någon utförlig kritik öfver ordalydelsen af förslaget — under denna Riksdag hafva vi sannerligen fått höra så många och så vidlyftiga kritiker af verkliga eller förmenta formella brister hos de förslag, som blifvit framlagda, att kammaren kan vara trött vid allt dylikt — men det finnes en omständighet, som synes mig något farlig. Vi hafva litet hvar — de äldre ibland oss åtminstone — varit med om riksdagsupplösningen 1887. Om en sådan upplösning skulle inträffa t. ex. i februari månad, innan nya fullmäktige hunnit väljas, skulle det blifva såsom det heter i kyrkligt länseende messfall. Fullmäktige skola enligt förslaget tjenstgöra i tre år, men om en upplösning inträffade och val af fullmäktige först kunde ske, sedan en ny riksdag sammanträdt, skulle de komma att tjenstgöra längre tid. Jag fäster dock icke någon sådan vikt vid denna anmärkning, att jag på grund deraf skulle vilja yrka ändring af det nu framlagda förslaget.

Efter härmed slutad öfverläggning beslöt kammaren att, med bifall till utskottets hemställan, antaga utskottets förslag till ändrad lydelse af § 71 riksdagsordningen att hvila till grundlagsenlig behandling vid en kommande riksdag.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 9 och 10 innevarande maj bordlagda memorial n:o 48, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om första punkten af utskottets hemställan i utlåtandet n:o 38 öfver dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 17 kap. 4 § handelsbalken, dels ock väckta motioner om tillägg till nämnda lagrum, biföll kammaren hvad utskottet i berörda memorial hemställt.

*Samman-
jemknings-
förslag ang.
väghållnings-
besvärets ut-
görande på
landet.*

Föredrogs å nyo lagutskottets den 8 och 9 i denna månad bordlagda memorial n:o 47, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande vissa delar af det i utskottets utlåtande n:o 31 afgifna förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Herr Stråle: Jag har förut haft tillfälle att uttala, att jag är en varm vän af ett ändamålsenligt ordnande af väghållningsbestyret å

landet, och jag anser, att genom den behandling frågan vid innevarande Riksdag fått, ett i många hänseenden mycket godt material blifvit beredt för en sådan lösning. Men jag hyser fortfarande stora betänkligheter mot vissa delar af detta förslag, sådant det nu föreligger, om det skulle bli upphöjdt till lag. Lagutskottet har mycket välvilligt uppgjort ett förslag till sammanjemkning. Man finner dock, att t. ex. i 47 § en icke önskvärd ändring skett i Första Kammarens beslut; men framför allt har lagutskottet i 59 § mom. c, der Första Kammaren genom votering beslutat, att inkomst skulle påföras en vägfyrk för hvarje *fyrtio* kronor af den beskattningsbara andelen deraf, sammanjemkat det så, att detta skulle ske för hvarje *trettio* kronor.

Sammanjemkningsförslag ang. väghållningsbetsvärets utgörande på landet.
(Forts.)

Under förhoppning att Kongl. Maj:t skall med anlitande af det i så många hänseenden goda material, som nu är beredt, nästa år till Riksdagens bepröfvande framlägga ett förslag i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de flesta §§ af det föreliggande, hemställer jag, att Första Kammaren behagade vidblifva sitt förut fattade beslut i fråga om 59 § och afslå lagutskottets förslag.

Herr Reuterswärd: Om Första Kammaren vid det tillfälle, då lagen föredrogs, hade afslagit densamma, så skulle jag då icke haft någonting deremot. Men då Första och Andra Kammaren i hufvudsak fattat enahanda beslut, undantagandes i fråga om några få paragrafer, visserligen icke utan betydelse, men dock icke af *den* betydelse, att man nu bör påyrka afslag å hela lagen, ty hafva vi sagt A, skola vi också säga B, hvadan jag, utan att vilja inverka på någons öfvertygelse i detta hänseende, likväl förklarar, att jag kommer att rösta för bifall till den sammanjemkning, som lagutskottet här har föreslagit.

Herr Sjöörona: Jag ber att få betyga den siste ärade talaren min tacksamhet för det ärliga och öppna uttalande, han här gjorde. Derjemte ber jag få tillkännagifva, att, enligt hvad mig blifvit meddeladt, Andra Kammaren redan till alla delar antagit lagutskottets förslag till sammanjemkning. Ett afslag på detta skulle således föränleda hela frågans fall.

Den förste talaren framstälde icke flere än två anmärkningar emot utskottets förslag. Den ena var, att lagutskottet hade vidtagit en ändring i § 47, som icke varit önskvärd. Han nämnde dock icke, i hvad afseende den icke varit önskvärd. Jag vill emellertid fästa uppmärksamheten derpå, att hufvudsaken i de af Första Kammaren beslutade ändringarne beträffande just 47 samt 49 och 51 §§ är, att den särskilda uppskattningsnämndens beslut skulle kunna få öfverklagas, på det att derigenom erforderlig rättelse måtte kunna åstadkommas, i händelse inom något väghållningsdistrikt uppskattningen blifvit allt för hög. I detta, det viktigaste, afseende har

*Samman-
jemknings-
förslag ang.
väghållnings-
besvärets ut-
görande på
landet.
(Forts.)*

lagutskottet tillmötesgått Första Kammarens önskan, och förslaget derutinnan är nu af Andra Kammaren bifallet. När så har skett, är det andra en ren obetydlighet.

De ändringar i § 47. som afvika från Första Kammarens beslut, röra ingenting annat, än sättet för ordförandens i nämnden utseende. Redan därför, att Första Kammarens beslut innehöll, att ordföranden skulle utses för *ett helt län*, var det omöjligt att antaga detsamma, emedan fall kunna inträffa, då det icke är någon tänkbar möjlighet, att en person, på den korta tid, hvarunder uppskattningen skall verkställas, hinner vara ordförande inom ett helt län. Vidare skulle, enligt Första Kammarens beslut, Kongl. Maj:t utse ordföranden i nämnden i stället för konungens befallningshafvande. Jag har redan förra gången fäst uppmärksamheten derpå, att då Kongl. Maj:t naturligtvis, i de flesta fall, kommer att utse den, som konungens befallningshafvande föreslår, är ju skillnaden ingen.

Vidare har lagutskottet varit nödsakadt att göra en liten jemkning i Första Kammarens beslut, att Första Kammaren hade bestämt, att en ledamot i nämnden skulle vara en sådan, som endast deltog i vägunderhållet för annat beskattningsföremål än jordbruksfastighet. Detta är nödvändiggjordt deraf, att distrikten kunna ställa sig så, att det icke finnes så många sådana väghållningsskyldige, att någon valfrihet kan ega rum. Man kan tänka sig ett väghållningsdistrikt, om det består t. ex af endast pastoratet, eller en socken, der det icke finnes en enda sådan väghållningsskyldig, ty löntagare äro härifrån undantagne, och prester, klockare och folkskollärare kunna således icke utses till detta uppdrag.

Den förste talaren gjorde äfven en anmärkning emot § 59. Jag ber då få erinra, att § 59 är en nödvändig konsekvens af § 6. Den är den viktigaste i hela lagförslaget. Den innefattar hela den grund, på hvilken denna utjemning i frågan är byggd. Den 6 § har af Andra Kammaren antagits enhälligt, och i Första Kammaren med 68 röster emot 38, således med en betydande röstöfvervigt. Skulle det då kunna vara Första Kammaren värdigt att besluta en sådan ändring af 59 §, hvarigenom den nära nog upphäfde sitt beslut angående § 6. Vid behandlingen förra gången af 59 § höll klubban på att falla för ett bifall till densamma, och under öfverläggningen hade intet yrkande på afslag blifvit framställt. En ledamot på jemtlandsbanken begärde ordet och yrkade en sådan nedsättning, att talet 20 kronor skulle höjas till 40 kronor. Denna ledamot har själf väckt motion i detta ämne och begärt, att lagutskottet skulle utarbete ett förslag, stödt på Kongl. Maj:ts proposition 1889, särskilda utskottets utlåtande år 1889 och Andra Kammarens beslut, med rättighet dessutom för lagutskottet att göra de jemkningar, som kunna finnas vara af behovet påkallade. Detta har lagutskottet på ett fullständigt sätt och i öfverensstämmelse med motionärens önskan utfört. Det kan väl således icke antagas, att han med sitt yrkande åsyftade hela lag-

förslaget fall, utan uppenbarligen åsyftade han med denna ändring, från 20 till 40 kronor, att åstadkomma en sammanjemkning till ett medeltal emellan båda dessa siffror, nemligen till 30 kronor. Detta är just hvad lagutskottet föreslagit och Andra Kammaren nu bifallit.

Jag kan verkligen icke föreställa mig, att, vid ett sådant förhållande, kammaren nu skulle vilja rent af uppgifva det beslut, som redan är fattadt. Jag vet mycket väl, att, i en fråga sådan som denna, icke allas önskingar kunna tillfredsställas. Den ena är missnöjd med ett, den andre med ett annat. Men i en sådan fråga får man väl dock låta bero vid hvad som i laga ordning blifvit beslutadt. Är det något, som man är öfvertygad icke kan eller bör godkännas, är ju lagen icke antagen dermed, att Riksdagen för sin del antagit densamma. Det kommer ju att på Kongl. Maj:ts pröfning bero, huru vida lagen kommer att sanktioneras och utfärdas.

Jag yrkar bifall till lagutskottets förslag.

Herr Forssell: Den näst föregående talaren sade, att om Första Kammaren, vid den första behandlingen af detta ärende, hade afslagit detsamma, skulle han icke hafva haft någonting deremot. Men nu, sedan Första Kammaren till största delen antagit detta lagförslag och det endast är fråga om att sammanjemka olika beslut, finnes det vara nödvändigt att gå in på en sådan sammanjemkning.

För min del kan jag icke finna annat, än att kammaren har sin rättighet i behåll att uteslutande taga hänsyn till sitt eget slutomdöme om lagens beskaffenhet i dess helhet, äfven vid detta tillfälle af en möjlig sammanjemkning. Jag kan icke heller frångå mina betänkligheter emot vissa delar af lagen. Jag hör till dem inom denna kammare, som äro intresserade för lagens framgång på de grunder, hvilka nu af båda kamrarna äro erkända. Jag lyser, i likhet med den förste talaren, den lifliga förhoppning, att Kongl. Maj:t skall inkomma till kamrarna med ett förslag, som är fullständigt granskadt och som i några ytterst viktiga detaljer är sådant, att emot detsamma icke kan göras befogade anmärkingar. Det förslag, som nu föreligger, är deremot, enligt min tanke, just i några af de mest viktiga praktiska detaljerna sådant, att lagen icke bör komma till stånd. Jag fäster fortfarande min uppmärksamhet vid den bestämmelsen, att äfven den minsta jordlapp skall indelas till deltagande i vägunderhållet in natura. Denna bestämmelse anser jag sakna all grund och ledande till svåra missförhållanden. Jag fäster mig också fortfarande vid bestämmelsen om statens understöd, och önskar, att landstinget må jemte staten lemna ett direkt bidrag till vägunderhållet. Jag tänker mig, att dessa båda väsentliga punkter kunna behöfva en noggrannare pröfning än den, som helt hastigt kommit dem till del inom lagutskottet. Jag kan därför icke frångå min mening, att kammaren bör begagna tillfället att rädda lagen genom

Sammanjemkningsförslag ang. väghållningsbesvärets utgörande på landet.
(Forts.)

*Samman-
jemknings-
förslag ang.
våghållnings-
besvärets ut-
görande på
landet.
(Forts.)*

att nu *vägra* sitt bifall till sammanjemkningen; jag kommer därför att rösta för afslag.

Herr vice talmannen: Jag ber att få ansluta mig till den mening, som af kammarens ålderspresident nyss uttalades. Jag är ingen vän af förslaget, och då det förra gången förevar, röstade jag icke heller för detsamma, men kammaren godkände förslaget efter två dagars debatt, med några få ändringar. Nu synes det mig, att, om icke en anledning till afslag ligger i sjelfva sammanjemkningen emellan de båda kamrarnes beslut, kammaren handlar värdigare och lämpligare, att den icke, genom att afslå sammanjemkningen, begagnar tillfället att häfva ett en gång fattadt beslut.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande nu förevarande memorial yrkats dels bifall till hvad utskottet hemställt, dels ock afslag derå, hvarefter herr talmannen gjorde propositioner i enlighet med dessa yrkanden samt förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställda vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Stråle begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad lagutskottet hemställt i sitt memorial n:o 47, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren hvad utskottet i memorialet hemställt.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 65;

Nej — 31,

Föredrogs å nyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 8 och 9 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 17, i anledning af väckt förslag om införande af zontariff vid statens jernvägar.

*Ifrågasatt
införande af
zontariff vid
statens jern-
vägar.*

Friherre Klingspor: Det är visserligen sant att, såsom utskottet säger, på senare tiden många åtgärder vidtagits för att underlätta jernvägstrafiken i vårt land. så väl genom införande af returbiljetter som ock af kupongbiljetter på kortare afstånd och af rundresobiljetter. Men frågan om zontariffs införande är dock en särskild sak och afser egentligen att, så vidt möjligt är, reducera kostnaden för en längre färd på jernväg. Med hänsyn till vårt lands vidsträckta läge. och då vi arbeta på jernvägsnätets utsträckning i Norrland. skulle genom en förständig zontariff trafiken från södra och mellersta Sverige till de nordliga landsdelarne betydligt underlättas. Detta skulle kunna betyda en förflyttning af arbetskrafter mellan dessa olika delar af landet, hvilket, enligt mitt förmenande, skulle vara af ganska stor vigt och betydelse. I detta hänseende tror jag icke, att de små zonerna skulle vara lämpliga. utan föreställer mig, att zoner på minst 100 kilometer skulle vara de minsta, som borde komma i fråga.

Ehuru jag anser, att något i denna sak bör göras, vill jag emellertid icke nu framställa något yrkande. Jag har endast velat uttala detta, på det att frågan må af jernvägsstyrelsen bli behjertad i den mån sådant kan anses vara af behovet påkalladt.

Herr Almgren, Fredrik: I anledning af det uttalande, som i denna fråga här blifvit gjordt. skall jag taga mig friheten yttra några ord i afseende på zontariffidén.

Sedan zontariffen införts i Ungern. hafva hela serier af studier och utredningar blifvit gjorda angående denna fråga. Alla dessa studier syfta till tvenne mål. Det ena att uppställa en s. k. reselag, det andra att finna en efter denna lag lämpad tariff. Hvad är nu en reselag? Det är en på statistiska grunder hvilande, matematisk beräkning af freqvensens stigande med biljettprisens sänkande. Jag skall be att få anföra ett exempel. En jernväg eller en jernvägskomplex har under en följd af år befunnit sig i, hvad man kallar, trafikjemvigt, d. v. s. hvarken jernvägsnätets utsträckning, eller tåganordningarna hafva förändrats, och äfven de jernvägsnätet omgifvande kommunikationerna hafva förblifvit temligen oförändrade. Då har man observerat, att t. ex. en afgift af 6 öre per kilometer lemnat en freqvens för en viss sträcka af 20 resande per tåg, och att, om denna afgift höjts till 7 öre, freqvensen aftagit så, att endast 15 personer hafva rest, men att, om afgiften åter sänkts exempelvis till 5 öre, freqvensen stigit till 30 personer o. s. v. På grund af dessa och liknande iakttagelser kan man då konstruera en matematisk formel, enligt hvilken man kan teoretiskt beräkna, att

*Ifrågasatt
införande af
zontariff vid
statens jern-
vägar.
(Forts.)*

ett visst biljettpris måste inom en gifven sträcka lemna en viss frekvens. Om man nu utsträcker undersökningarna till linier af olika längder, så har man möjligheten att vid jemförelser sins emellan af dessa sträckor och de beräknade biljettprisen finna klaven till den tariff, som för ett jernvägsnät är den lämpligaste; denna tariff må sedermera hafva form af zontariff med stora eller små zouer, af en fallande taxa eller af kilometerbiljetter.

Huru äro nu förhållandena hos oss? Allt sedan våra jernvägar börjat byggas, hafva de befunnit sig i en ständig utveckling såväl i afseende på jernvägsnätets utsträckning som ock hvad tåganordningarna beträffar. Derjemte hafva de statens jernvägar omgifvande kommunikationerna ständigt undergått förändringar. Här af torde vara klart, att den statistiska grunden för hela den teoretiska utredningen hos oss är skäligen svag. Dertill kommer svårigheten för oss att beräkna de blifvande trafikförhållandena, och deraf följer ock, att sannolikheten, för att den teoretiska utredningen skall finna sin praktiska motsvarighet, hos oss är mindre än i många andra länder. Ofantligt mycket beror naturligtvis också på den tidpunkt, man väljer för reformens införande.

Under sådana förhållanden synes det mig vara ganska förklarligt, om regeringen och dess förvaltande verk ännu, så att säga, hvilat på hanen, innan ett sådant steg som det nu förslagna tages. Att god vilja icke saknas, det har ju utskottet också erkänt.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 69, till Konungen i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af § 11 i regeringsformen, dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af § 5 i den mellan Sverige och Norge upprättade riksakt.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 78, till Konungen, angående villkoren för försäljning af brännvin.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 65, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts proposition angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, än äfven väckta motioner om ändring i samma lag;

n:o 66, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet;

n:o 67, i anledning af väckt motion angående tillägg till 53 § i stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866; samt

n:o 68, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 7 § i jagtstadgan den 21 oktober 1864.

Upplästes och godkändes Riksdagens första särskilda utskotts förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 62, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till sjölag, lag, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd, lag, angående ändring af 71, 73, 89, 90, 117, 118 och 119 §§ utsokningslagen samt lag, angående ändring af 13, 51, 54 och 90 §§ konkurslagen; äfvensom

n:o 63, angående ändring i 13 § konkurslagen.

Anmälades och bordlades:

statsutskottets memorial n:o 69, angående statsregleringen för år 1892;

lagutskottets utlåtande n:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m.;

Riksdagens andra särskilda utskotts memorial n:o 4, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjente; äfvensom

Första kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 18, i anledning af väckta förslag om ändringar i kongl. förordningen om försäljning af vin och maldrycker m. m. den 24 oktober 1885.

Justerades tio protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.46 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 12 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Justerades protokollet för den 5 i denna månad.

Anmälades och bordlades:

sammansatta stats- och lag-utskottets memorial n:o 10, angående arfvode åt utskottets sekreterare och gratifikation åt dess vaktbetjening; samt

bevillningsutskottets memorial n:o 25, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 1 punkten i utskottets betänkande n:o 16 i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga proposition i fråga om ändringar i kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, angående villkoren för tidnings- och tidskrifters postbefordran, dels ock en i ämnet af herr E. Hammarlund väckt motion.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 36, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

n:o 37, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

n:o 70, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående disposition af en del af indragna fanjunkarebostället Refvinge n:is 3 och 10 i Malmöhus län;

n:o 71, i anledning af Riksdagens år 1890 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1889;

n:o 72, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning till Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag af ett område af Engelholms vestra kronoplantering i Kristianstads län;

n:o 73, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag för anläggning af en bibana från norra stambanan vid Mellansel till Örnsköldsvik;

n:o 74, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående godkännande af en med staden Göteborg träffad öfverenskommelse i fråga om dess inqvarteringsskyldighet äfvensom rörande anslag till ett nytt kasernetablissemment derstädes m. m.;

n:o 75, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län;

n:o 76, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående särskild föryttring af lägenheter från kronoegendomar, som försäljas;

n:o 77, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtskilliga mindre kronoegendomar m. m.;

n:o 81, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående godkännande af uppgjort förslag i fråga om uppförande vid Lunds hospital för Malmöhus läns räkning af en vårdanstalt för sinnessjuka; samt

n:o 82, angående de i 63 § regeringsformen föreskrifna kreditivsummor.

Upplästes och godkändes Riksdagens andra särskilda utskotts förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 83, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående försäkring för olycksfall i arbete;

n:o 84, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sjukkassor; samt

n:o 85, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till en riksförsäkringsanstalt och till sjukkasseeväsendets befrämjande.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skriftelse, n:o 86, till Konungen, angående tullbevillningen.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 69 och lagutskottets samma dag bordlagda utlåtande n:o 49.

Vid föredragning af Riksdagens andra särskilda utskotts nästlidne dag bordlagda memorial n:o 4, angående aföning åt dess tjenstemän och vaktbetjente, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Första Kammarens tillfälliga utskotts under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 18.

Anmälades och bordlades Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 19 afver tvenne af herrar A. H. Ölander och P. M. Söderberg väckta motioner, angående skrivelser till Konungen med begäran om förslag till ändrade bestämmelser rörande underhållet af de allmänna vägarne på landet.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af herr talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle uppföras främst de under dagen första gången bordlagda ärendena och näst derefter de ärenden, som denna dag blifvit andra gången bordlagda.

Kammaren åtskildes kl. 2.45 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 13 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 87, till Konungen, angående vissa förändringar i de med afseende å folkskolelärarepersonalens löneförhållanden gällande föreskrifter m. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 79, angående ytterligare utsträckning af fridlysningstiden för elg, och

n:o 80, om ändring i sättet för utbetalning af den ersättning af statsmedel, som utgår till egare af vissa skattefrälsehemman;

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 15, angående vissa förändringar i lagstiftningen rörande handeln med vin och maltdrycker m. m.,

n:o 16, om ändrad lydelse af §§ 3 och 22 af förordningen angående patent,

n:o 17, angående straff för olöfelig införsel af skjutvapen eller ammunition i vissa delar af Afrika,

n:o 18, om ändrad lydelse af §§ 3, 14, 101, 105, 110, 129 och 136 i stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866,

n:o 19, angående ändrad tid för saköreslängds aflemnande i vissa fall, samt

n:o 20, angående tillägg till kap. 17 § 6 handelsbalken.

Vid föredragning af sammansatta stats- och lagutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 10, angående arfvode åt utskottets sekreterare och gratifikation åt dess vaktbetjening, biföll kammaren hvad utskottet i memorialet hemställt.

Vid föredragning af bevillningsutskottets sistlidne dag bordlagda memorial n:o 25, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 1 punkten i utskottets betänkande n:o 16 i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga proposition i fråga om ändringar i kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran, dels ock en i ämnet af herr E. Hammarlund väckt motion, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

Vid föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 19, öfver tvenne af herrar A. H. Ölander och P. M. Söderberg väckta motioner, angående skrivelser till Konungen med begäran om förslag till ändrade bestämmelser rörande underhållet af de allmänna vägarne på landet, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 11 och 12 i denna månad bordlagda memorial n:o 69, angående statsregleringen för år 1892.

1—6 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

7 punkten.

*Uppläsning af
medel till
jeruvägar
m. m.*

Herr Sandberg: Så länge jag har en röst i Sveriges riksdag, känner jag det som min oafvisliga pligt att begagna alla tillfällen för att protestera mot hvarje fortsättning af den enligt min uppfattning olycksbringande färden utför skuldsättningens sluttande plan. Ju längre man kommer utför detta plan, desto svårare blir det att hejda sig och stanna och desto mödosammare och törnigare blir återvägen. Det torde ej heller kunna förnekas, att det är i hög grad tvifvelaktigt, huruvida en stat, som ställt sig i ekonomiskt beroende af utlandet, kan fortfarande bibehålla full politisk sjelfständighet.

Jag är en varm vän af vårt försvars stärkande, men jag kan omöjligen komma från den öfvertygelsen, att denna ytterst viktiga fråga har två sidor, af hvilka den ena, den nu förbisedda, i vikt och betydelse kanske föga står efter den andra, för hvilken nu så mycket och så ifrigt talas, skrives och arbetas, ehuru icke sällan på ett temligen ovist sätt. Om vi, huru mörkt detta än nu kan se ut, lyckas skaffa oss en talrik och väl öfivad här, ledd af dugliga officerare, den bästa krigsmateriel, starka och väl försedda fästningar, en präktig

flotta, så blir allt detta i farans stund till föga mer gagn än en jettes svärd i ett barns hand, om vi på samma gång äro ekonomiskt ruinerade.

Jag har ofta hört icke utan skryt ordas om den utmärkta kredit, som Sverige åtnjuter i utlandet, men om vi en gång — det Gud förbjude — nödgas kämpa för vårt sjelfbestånd mot en öfvermågtig granne utan verkligt stöd af någon annan stormagt, blir det säkerligen ganska dåligt stäldt med vår kredit i andra länder. I sådan händelse hänvisas vi nog uteslutande till våra egna tillgångar. Om vi då icke ega några sådana eller åtminstone inga af den beskaffenhet, att de genast kunna användas, hvad blir då vårt folks, vårt lands öde? Jag ryser vid blotta tanken, och min enda tröst är, att jag hoppas hvila i det tysta, innan en sådan olycksdag inbryter.

Herr talman, jag har intet yrkande att framställa.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i nu förevarande punkt hemställt.

8 punkten.

Lades till handlingarna.

9—14 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 11 och 12 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m., biföll kammaren hvad utskottet i utlåtandet hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Första Kammarrens tillfälliga utskotts den 11 och 12 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 18, i anledning af väckta förslag om ändringar i kongl. förordningen om försäljning af vin- och maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885.

1 punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

*Uppläning af
medel till
jernvägar
m. m.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
ändring i för-
ordningen
ang. för-
säljning af
vin- och malt-
drycker m. m.*

2 punkten.

Herr Annerstedt: Den motion, som ligger till grund för Andra Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, hvilket blifvit af Andra Kammaren bifallet, innehöll endast det förslag, att de ifrågasatta inskränkningarne skulle gälla, då fartyg ligger i hamn, hvarjemte i motionen icke förekom något förslag derom, att konungens befallningshafvande jemväl i öfrigt skulle beträffande utskänkingen ega föreskrifva de inskränkingar, som kunde finnas nödiga. Nu har Andra Kammarens tillfälliga utskott i sitt utlåtande gått längre än motionen innehåller och tillagt såväl till orden »i hamn» orden »vid land» som ock i slutet af det föreslagna stadgandet de bestämmelser rörande konungens befallningshafvandes befogenhet, som jag nyss nämnde. I öfverensstämmelse med utskottets förslag blef ock Andra Kammarens beslut. Men detta Andra Kammarens beslut lärer väl icke vara formelt riktigt, och på denna grund vågar jag vördsamt hemställa, att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens förevarande beslut.

Herr Lothigius: Den framställda anmärkningen mot affattningen af Andra Kammarens beslut är utan tvifvel fullt riktig, och då tiden icke nu medgifver att genom en återremiss afhjelpa det formella fel, som förekommit, skall jag för min del icke framställa något yrkande.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, beslöt kammaren, på derom gjord proposition, att icke biträda Andra Kammarens i ämnet fattade beslut.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdet fortsättande kl. 7 e. m

Föredrogs herr *Bergströms* den 9 i denna månad bordlagda förslag att ur kammarens protokoll för aftonsammanträdet den 6 innevarande maj skulle uteslutas dels herr *Treffenbergs* vid behandlingen af Riksdagens andra särskilda utskotts utlåtande n:o 2 afgifna yttrande, dels ock det i anledning deraf mellan herr talmannen och herr *Treffenberg* förekomna meningsutbyte.

I sammanhang härmed upplästes för justering kammarens protokoll för den 6 innevarande månad, hvarefter herr talmannen anförde, att herr *Treffenberg* redan medgifvit, att hvad han vid ifrågavarande tillfälle yttrat finge ur protokollet uteslutas samt att herr talmannen vid

sådant förhållande för sin del ej hade något att erinra mot bifall till herr Bergströms omförmälda förslag.

På gjord proposition biföll kammaren herr Bergströms förslag, hvarefter de upplästa protokollen i öfrigt godkändes.

Justerades åtta protokollsutdrag för detta sammanträde.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse till Konungen:

n:o 88, om antagande af lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet;

n:o 89, i anledning af väckt motion om tillägg till 17 kap. 10 § handelsbalken; samt

n:o 90, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 17 kap. 4 § handelsbalken.

Justerades ytterligare ett protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 12.37 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 13 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmäldes och bordlades statsutskottets memorial:

n:o 70, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret;

n:o 71, angående den nya riksstaten; samt

n:o 72, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 34, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel;

n:o 35, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel;

n:o 38, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel;

n:o 39, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel;

n:o 93, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående användandet af militieboställsfondens uppkomna återstående behållning;

n:o 94, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner angående höjning i anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar m. m., angående anslag under riksstatens femte hufvudtitel med anledning af föreslagna ändringar i värnpliktslagen den 5 juni 1885 samt angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna af samma dag och höjning i de under fjerde och femte hufvudtitlarne uppförda anslag till lindring i nämnda besvär;

n:o 95, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m.; samt

n:o 96, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående godtgörelse till fanjunkaren vid kongl. Vestgöta-Dals regemente Oscar Theodor Bäfverfeldt och hans maka Maria Fernanda Benedicta Bäfverfeldt, född Nielsen, för den förlust de genom förre svenske och norske generalkonsuln i Genève A. M. von Schæcks tillskyndande lidit.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 91, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning; samt

n:o 92, med öfverlemnande af bankoreglementet.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkande n:o 26, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 7.15 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Torsdagen den 14 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 7 i denna månad.

Anmäldes och bordlades konstitutionsutskottets utlåtande n:o 15, i anledning af väckt motion med förslag till ändrad lydelse af § 12 regeringsformen.

Vid föredragning af statsutskottets nedannämnda, under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 70, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret,

n:o 71, angående den nya riksstaten, och

n:o 72, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemställt.

Vid föredragning af bevillningsutskottets nästlidne dag bordlagda betänkande n:o 26, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda betänkande hemställt.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 e. m.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 97, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendommar och lotshemman,

n:o 98, angående ändringar i kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran,

n:o 99, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst,

n:o 100, angående stämpelafgiften,

n:o 101, med begäran om ändring af 47 § i gällande tullstadga, samt

n:o 102, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 105, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag:

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 104, till Konungen, angående utredning rörande möjlighet för mindre bemedlade att bilda egna jordbruk,

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 21, angående hvilande grundlagsändringsförslag,

n:o 22, angående ändring af § 25 riksdagsordningen,

n:o 23, angående ifrågasatt ändrad lydelse af § 11 regeringsformen och § 5 i den mellan Sverige och Norge upprättade riksakt,

n:o 24, angående lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts öfver tomtgräns,

n:o 25, angående statsregleringen,

n:o 26, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster,

n:o 27, angående disposition af besparingarne å hufvudtitlarne,

n:o 28, angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, samt

n:o 29, om ändringar i förordningen angående en postsparbank för riket den 22 juni 1883.

Tilkännagafs, att Kongl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla Riksdagens samtliga ledamöter att fredagen den 15 innevarande månad, efter förrättad gudstjenst, sig å rikssalen infinna för att inhemta Kongl. Maj:ts svar å Riksdagens skrifvelse den 12 sistlidne mars, angående af Riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar, samt derefter, enligt 36 § riksdagsordningen, af Kongl. Maj:t i nåder hemförlofvas.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1.22 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Torsdagen den 14 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 103, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

n:o 106, angående statsregleringen för år 1892 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp;

n:o 107, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret; samt

n:o 108, med ny riksstat.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 30, angående statsregleringen;

n:o 31, angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor,

n:o 32, angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lots-hemman.

n:o 33, angående tullbevillningen,

n:o 34, angående ändring af § 47 i gällande tullstadga,

n:o 35, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst,

n:o 36, angående stämpelafgiften,

n:o 37, om ändringar i kongl. kungörelsen den 11 maj 1883 angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran,

n:o 38, angående lag om försäkring för olycksfall i arbete,

n:o 39, angående lag om sjukkassor,

n:o 40, angående ändring i § 13 konkurslagen,

n:o 41, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning,

n:o 42, angående ändrad lydelse af § 7 i jagtstadgan den 21 oktober 1864,

n:o 43, angående villkoren för försäljning af brännvin,

n:o 44, angående val af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret;

n:o 45, angående ändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen.

n:o 46, angående tillägg till § 53 af stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866,

n:o 47, angående sjölag, lag, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd, lag, angående ändring af kap. 17 §§ 2, 5 och 7 handelsbanken, lag, angående ändring af §§ 71, 73, 89, 90, 117, 118 och 119 utsökningslagen samt lag, angående ändring af §§ 13, 51, 54 och 90 konkurslagen,

n:o 48, angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m.,

n:o 49, angående anvisande af medel till en riksförsäkringsanstalt och till sjukkasseväsandets befrämjande,

n:o 50, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften,

n:o 51, om lag angående ändrad lydelse af kap. 17 § 4 handelsbalken,

n:o 52, angående tillägg till kap. 17 § 10 handelsbalken,

n:o 53, om lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet,

n:o 54, angående kreditivsummorna,

n:o 55, angående statsregleringen,

n:o 56, angående lån åt Hernösands—Sollefteå jernvägsaktiebolag,

- n:o 57, angående låneunderstöd för enskilda jernvägar,
n:o 58, angående en bibana från norra stambanan vid Mellansel
till Örnsköldsvik,
n:o 59, angående utveckling af statens telefonväsende, och
n:o 60, angående fonden för extra amortering af statsskulden.
-

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 7.14 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 15 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 10.30 f. m.

Justerades protokollen för den 8 i denna månad.

Vid föredragning af konstitutionsutskottets under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 15, i anledning af väckt motion med förslag till ändrad lydelse af § 12 regeringsformen, biföll kammaren utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan.

Justerades ett protokollsutdrag härom.

Herr talmannen samt kammarens ledamöter afgingo kl. 10.45 f. m. till storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af vice komministern i Hedvig Eleonora församling C. A. Rehn. Efter gudstjenstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, der jemväl Andra Kammaren infann sig. Efter det herr statsrådet och chefen för civildepartementet Groll uppläst Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för herr statsrådet och chefen för justiedepartementet Östergren att å Kongl. Maj:ts vägnar på rikssalen meddela Riksdagen Kongl. Maj:ts svar i anledning af de utaf innevarande Riksdag antagna ändringar i riksdagsordningen, blef det skriftligen affattade nådiga svaret af herr statsrådet Östergren uppläst och öfverlemnadt till herrar talmännen. Sedan härefter herr statsrådet Groll uppläst Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern friherre Åkerhielm att å Kongl. Maj:ts vägnar afsluta Riksdagen, samt talmännen, hvar för sig, framfört kamrarnes undersåtliga välönskningar, och riksdagsbeslutet blifvit af herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst, förklarade, å Kongl. Maj:ts vägnar, hans excellens herr statsministern 1891 års lagtima Riksdag afslutad.

Efter det kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och der intagit sina platser, framträdde herr *von Ehrenheim* till talmansbordet och yttrade: Mine herrar! Våra arbeten äro nu afslutade och en hvar får återvända till sina vanliga sysselsättningar och sitt hem. Om hvilat är angenäm och berättigad efter hvarje ansträngande arbete, är den det ännu mer efter riksdagsarbetet, som särskildt tager så hög grad af uppmärksamhet i anspråk. För min del har jag nu endast att till en hvar af kammarens ledamöter framföra min upprigtiga tacksamhet för den vänskap och välvilja, som äfven under denna riksdag blifvit mig bevisad, samt anhålla att få i ledamöternas vänliga minne vara innesluten.

Detta tal besvarades af friherre af *Uggglas* i följande ordalag: Då kammarens mångåriga talman, herr grefve Gustaf Lagerbjelke till följd af sjukdom nödgats nedlägga den befattning, som han med så allmänt erkännande bland oss utöfvat, var det med sann tillfredsställelse som vi i Eder helsade hans efterträdare. Med den känedom vi om Eder förvärfvat under de många år, Ni dels såsom ledamot af denna kammare med oafslätlig uppmärksamhet och ständigt vaket intresse följt kammarens förhandlingar, dels utöfvat Eder befattning såsom vice talman, voro vi förvissade att de gamla goda traditioner, som vid ärendenas behandling allt ifrån början gjort sig i denna kammare gällande, skulle af Eder troget vårdas och ännu mera utvecklas; och då vi nu stå vid slutet af den första riksdag, hvarunder vi haft Eder till talman, är det för oss en kär pligt att för Eder uttrycka vårt upprigtiga och hjertliga tack för det sätt, hvarpå Ni ledt våra förhandlingar, och för den vänlighet, som kommit oss alla till del. — Det förtroende, som Ni, herr talman, lyckats bland oss förvärfva, tillåter jag mig sammanfatta i den enkla önskan att, när riksdagen åter församlas, vi måtte finna Eder på samma plats som nu. Jag anhåller slutligen att vi i Eder vänskap och välvilja fortfarande må vara inneslutna.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 12.20 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
